
Byantikvarens tilbakemelding 2023/283192-42 - Fana. Gnr 40 bnr 94 og 693. Nordgardsvegen. Ønske om bekreftelse på mottatt kulturminnedokumentasjon

Fra Huus, Rigmor <Rigmor.Huus@bergen.kommune.no>

Dato on. 22.01.2025 15:32

Til Ine Askevold Hansen <ine.hansen@a-stab.no>

Kopi Laupsa, Mari <Mari.Laupsa@bergen.kommune.no>; Anna Skogen Holst <anna.holst@a-stab.no>

Hei

Ja vi har akkurat lest den. Dokumentasjonen har ikke beskrevet konsekvensen av planlagt tiltak, men da eneboligen tegnet av Victor Ogann skal bevares godkjenner vi dokumentasjonen og forutsetter at ny bebyggelse tar hensyn til kulturminnenes kvalitet i, eller utenfor, plangrensen (jmf punkt 6 i veilederen til kulturminnedokumentasjon).

« 6. Avslutning • Det skal ikke gis verdivurdering av kulturminnene i planområdet. Det som er viktig er å beskrive hvilke konsekvenser det vil få dersom planlagt tiltak iverksettes. Eksempel på dette er kulturminner som forutsettes fjernet eller om det er kulturminner som vil bli integrert i planen. Andre eksempler kan være om planlagte volum eller høyder vil forringe kulturminnenes kvalitet i, eller utenfor, plangrensen.»

Mvh Rigmor Huus

Fra: Ine Askevold Hansen <ine.hansen@a-stab.no>

Sendt: onsdag 22. januar 2025 10:45

Til: Postmottak Byantikvaren <Byantikvaren@bergen.kommune.no>

Kopi: Anna Skogen Holst <anna.holst@a-stab.no>; Laupsa, Mari <Mari.Laupsa@bergen.kommune.no>

Emne: Re: Kulturminnedokumentasjon - Fana. Gnr 40, bnr. 94 og 693, Nordgardsvegen. Arealplan-ID 71510000

Hei!

Kan dere bekrefte at dere har mottatt denne?

Mvh

Ine Askevold Hansen

Sendt fra [Outlook for Android](#)

From: Ine Askevold Hansen

Sent: Friday, January 10, 2025 9:58:40 AM

To: Postmottak Byantikvaren <byantikvaren@bergen.kommune.no>

Cc: Anna Skogen Holst <anna.holst@a-stab.no>; mari.laupsa@bergen.kommune.no
<mari.laupsa@bergen.kommune.no>

Subject: Kulturminnedokumentasjon - Fana. Gnr 40, bnr. 94 og 693, Nordgardsvegen. Arealplan-ID 71510000

Hei!

Vedlagt er kulturminnedokumentasjon for Fana. Gnr 40, bnr. 94 og 693, Nordgardsvegen. Arealplan-ID 71510000, for uttale.

Kulturminnedokumentasjonen er utarbeidet iht. Byantikvarens «Veileder for kulturminnedokumentasjon».

Med vennlig hilsen

Ine Askevold Hansen

Arealplanlegger/ Arkeolog

E-post: ine@a-stab.no Mobil: 922 36 673

Ulsmågvegen 7, 5224 Nesttun www.a-stab.no

Kulturminnedokumentasjon

Fana. Gnr 40, bnr. 94 og 693

Nordgardvegen

Arealplan-ID 71510000

Bergen kommune

A/STAB

Forslagsstiller:	PlanID. / saksnr:	Dok. dato:
Royal Utbygging AS	71510000/ PLAN-2023/17945	06.01.2025
Internt prosjektnr.	Utarbeidet av:	Prosjekt/KS-ansvarlig:
101985	IAH	ASH

INNHold

1.	Sammendrag / Innledning	4
2.	Bakgrunn.....	5
2.1	Planforslag	5
2.2	Planforslag	5
2.2.1	Kommuneplan	5
2.2.2	Reguleringsplan.....	5
3.	Mål og metoder	6
3.1	Mål.....	6
3.2	Metoder	6
4.	Topografi.....	6
5.	Områdets historie	7
5.1	Eldre historie.....	7
5.2	Andre verdenskrig	8
5.3	Fra gårdsbebyggelse til boligbebyggelse	9
5.4	Eiendommens historie.....	10
5.5	Eneboligen	12
6.	Ferdselsårer	14
7.	Bygningsmiljø.....	16
8.	Andre typer kulturminner.....	19
9.	Avslutning	19
10.	Kilder	20
11.	Vedlegg	21

1. SAMMENDRAG / INNLEDNING

I forbindelse med utarbeidelse av privat detaljreguleringsplan for Fana, gnr. 40 bnr. 94 og 693, Nordgardsvegen, arealplan-ID 71510000, har byantikvaren i Bergen bedt om at kulturminneverdiene innenfor planområdet kartlegges. Kulturminnedokumentasjonen er utarbeidet i henhold til Byantikvarens veileder for kulturminnedokumentasjon. På det aktuelle planområdet er det en enebolig fra 1958 med tilhørende garasje/uthus. Garasjen er bygget etter 1975 og er foreslått revet. Forslagsstiller er Royal Utbygging AS, og plankonsulent er A/STAB AS.

Planområdet er ca. 5 daa, og er lokalisert på Skjold i Fana bydel, rundt 12 kilometer sør for Bergen sentrum, 8 kilometer øst/nordøst for Flesland lufthavn, og ca. 1,5 km vest/sørvest for Nesttun sentrum. Planområdet ligger i et etablert boligområde bestående i hovedsak av eneboliger, tomannsboliger og rekkehus. Hovedadkomst er fra Nordgardsvegen via Harald Skjolds veg. Vest for planområdet ligger Rv. 580 Fritz Riebers veg, en firefelts-veg som går mellom Hop og Bergen lufthavn Flesland.

Det er ingen registrerte funn av automatisk fredede kulturminner eller SEFRAC-bygninger innenfor planområdet. Bygningene som ligger innenfor plangrensen består av et bolighus fra 1958, samt en garasje fra midten av 1970-tallet.

Figur 1. Planområdet ligger vest/sørvest for Nesttun sentrum og er markert med blå sirkel (Norgeskart.no)

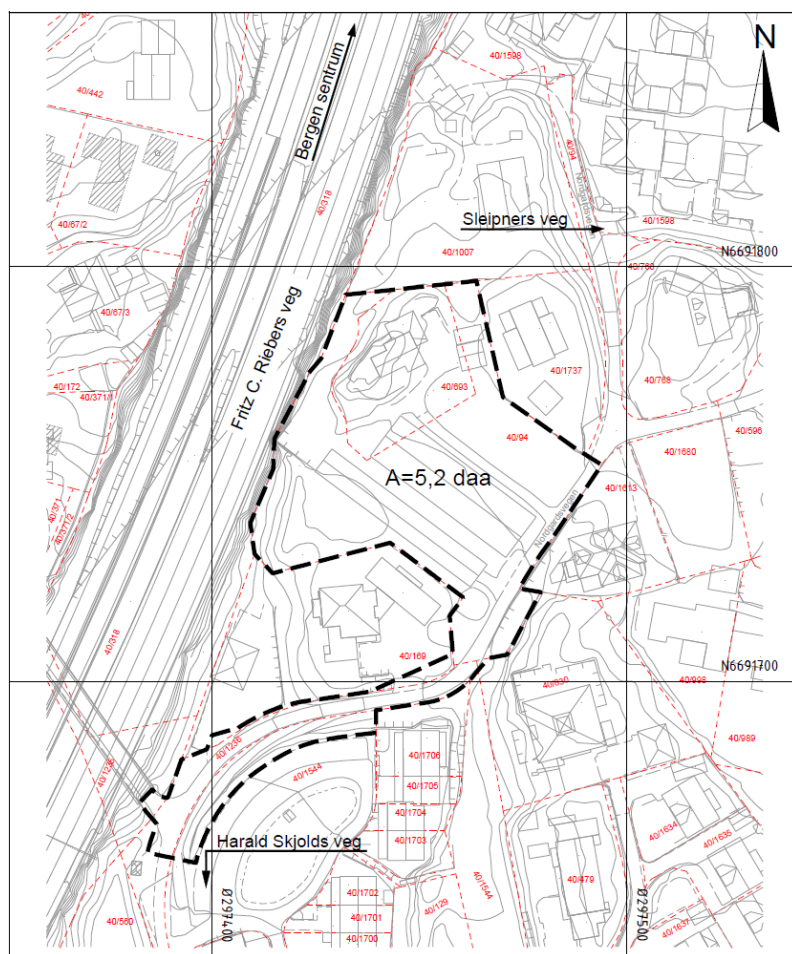
2. BAKGRUNN

2.1 Planforslag

Planområdet er i dag regulert som «eksisterende boligområde» og «frittliggende småhusbebyggelse» i reguleringsplan fra 1996, Fana, del av gnr. 40, Skjold, plan-ID 9580000. Formålet med ny reguleringsplan er at man ønsker å bygge familieboliger på området.

Avgrensning av planområdet er som vist på varselkartet (figur 2). Vegareal er inkludert for å sikre bl.a. frisiktsoner og for å kunne oppdatere veg etter gjeldende krav.

Planforslaget innebærer ni nye boenheter, samt én eksisterende. Det planlegges eneboliger og tomannsboliger på to etasjer. Videre skal deler av Nordgardsvegen oppgraderes iht. gjeldende standarder for å tilpasses økt adkomsttrafikk. Gang- og sykkeltrafikk er i hovedsak tenkt løst som egen adkomst via Sleipners veg, da dette er en naturlig veg å velge for å nå nærliggende skoler og barnehager. Grunnet planområdets plassering i et område med gode muligheter for myke trafikanter, samt relativt kort veg til et godt kollektivtilbud med bybane og buss ved Mårdalen og Skjold skole, vil planforslaget legge særlig til rette for syklistar med enkel tilkomst til låsbar sykkelparkering.

Figur 2. Utklipp fra varselkart

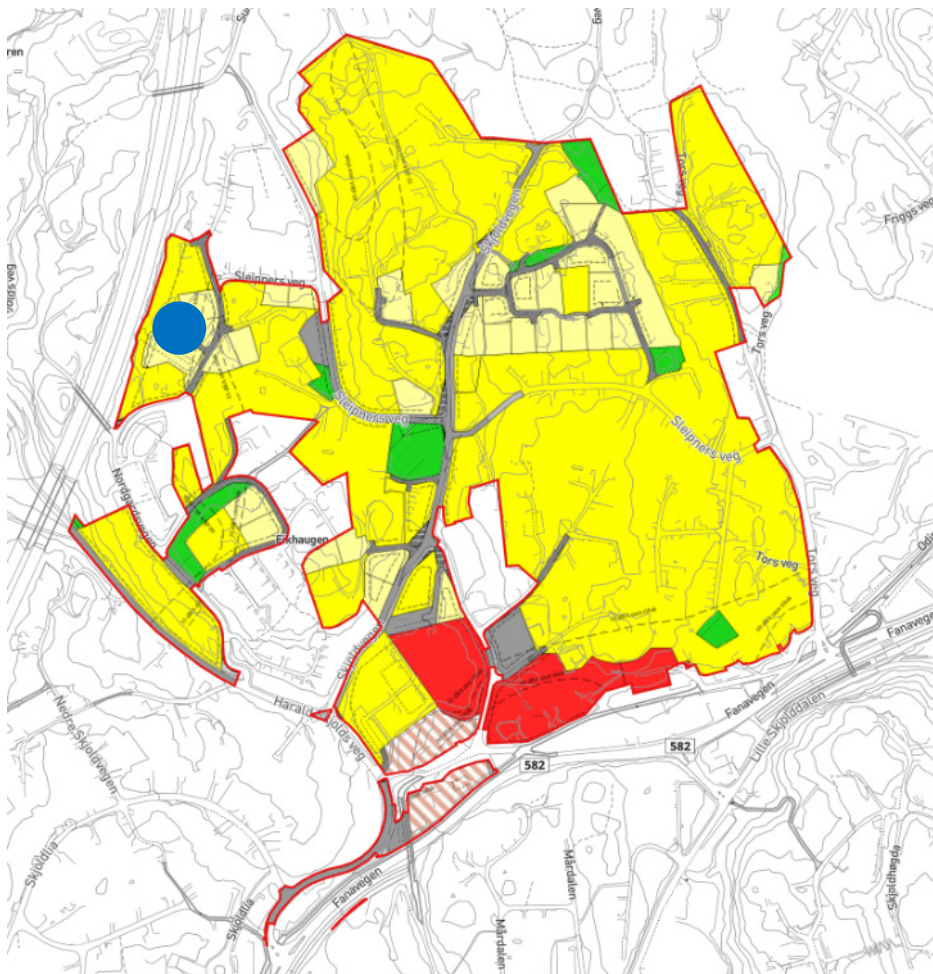
2.2 Planforslag

2.2.1 Kommuneplan

Planområdet ligger i ytre forettingssone i *Kommuneplanens arealdel 2018-2030 (KPA2018)*, er satt av til 1001 - bebyggelse og anlegg, og ligger innenfor gul og rød støysone fra Fritz C. Riebers veg. Planområdet ligger også innenfor konsesjonsområde fjernvarme.

2.2.2 Reguleringsplan

Planområdet ligger innenfor en eldre reguleringsplan for Fana, Skjold, del av GNR. 40, med arealplan-ID 4601_9580000. Planen ble satt i kraft 24.06.1996. Planområdet er iht. plankartet satt av til «eksisterende boligområde» og «frittliggende småhusbebyggelse».

Figur 3. Gjeldende reguleringsplan, plan-ID 9580000. Nordgardsvegen 34 er markert med blå sirkel

3. MÅL OG METODER

3.1 Mål

Målet for dokumentasjonen er å kartlegge topografi og historisk utgangspunkt-kulturlandskap, ferdselsårer, bebyggelsesstruktur og særlig betydningsfulle enkeltobjekt og anlegg innenfor planområdet og i nærområdet.

3.2 Metoder

Kulturminnedokumentasjonen er utarbeidet i henhold til Byantikvarens veileder for kulturminnedokumentasjon. Befaring, foto, skriftlige kilder og nettdatabaser er tatt i bruk i dokumentasjonen.

4. TOPOGRAFI

Kartlegging av landskapet viser et småkupert landskap beliggende mot sjø i vest. Landskapet har flere koller og små daler, selv om det ikke er de store høydeforskjellene i området rundt

planområdet. Områdets naturlige nærhet til sjø er tydelig i landskapsformasjonene der tidligere vestvendte viker fra da havet stod høyere er lett å identifisere både i landskapet og på kart med detaljerte høydekoter. I dag er det relativt kort veg ned til Skjoldabukten og Nordåsvannet like sørvest for planområdet, hvor også Nordåselven munner ut. Planområdet ligger ca. 45 moh. og skrår ned mot Nordåsvannet i vest, med flere koller langs denne aksen. Terrenget er bratt ned mot Rv. 580, Fritz C. Riebers veg, som går i skjæring i fjellet like vest for planområdet. Det er noe utsikt mot fjellene i nordøst, og mot sjø og fjell i vest dersom trær og vegetasjon trimmes eller fjernes. Som følge av eiendommens noe hevede plassering har planområdet ganske gode solforhold.

Vegetasjonen i området består for det meste forskjellige løvtrær langs veger, og mellom veger og private eiendommer, samt plener, planter og busker i private hager og på fellesområder. Innenfor planområdet ligger et nedlagt gartneri.

5. OMRÅDETS HISTORIE

5.1 Eldre historie

Gnr. 40 bnr 94 ble utskilt fra gnr. 40 bnr. 1, 14.12.1921. Gnr. 40 er gamle Skjold gård, som ifølge skriftlige kilder er en av de eldste i Fana. Navnet Skjold er norrønt og kan henspille på at stedet hvor tunet lå lignet et skjold. I middelalderen tilhørte gården Nonneseter kloster, et kvinnekloster som fra midten av 1100-tallet lå ved sundet mellom Lille- og Store Lungegårdsvann. Da klosteret ble avviklet i 1528 ble gården overlatt til riksråd Vincent Lunge. Gården forble i hans slekt frem til 1680. I 1714 gikk gården over i bondeselveie og ble delt i 23 bruk.

Skjold har fra gammelt av hatt tre tun. Det eldste tunet på gården skal være der bruk 1 og 4 er i dag. Området er i dag tett bebygget, men flere SEFRAX-registrerte bygninger knyttet til gårdsdrift på 1800-tallet står fremdeles, blant annet på bnr. 1, bnr. 4 og bnr 1607 (tidligere bnr. 11). Deler av gårdsbebyggelsen har røtter tilbake til 1700-tallet, bl.a. er laftet i uthuset på bnr. 11. datert til 1700-tallet eller eldre. Gårdsstrukturen på en del av

Figur 4. Flyfoto over Skjold fra 1951. Planområdet er markert med rødt (1881.no)

brukene strekker seg så langt tilbake som til 1600-tallet. Det ligger ingen andre SEFRAK-registrerte bygninger i nærheten av planområdet.

Figur 5. Det eldste tunet på gnr. 40, med bnr. 1 og bnr. 4, på 50-tallet,

Like vest for bnr. 1, er det registrert en rikt utstyrt gravhaug fra folkevandringstid (Askeladden-ID 113993-1), som i dag er fjernet. Gravhaugen bekrefter at området har vært i bruk i lang tid. Dette bekreftes videre av et bosetnings- og aktivitetsområde ved Skiparvika rundt 650 m nord for planområdet, hvor de eldste funnene er fra eldre steinalder.

Lokaliteten ligger i det som under brukstiden har vært en lun sørvestvendt vik. Det er også gjort funn av et ildsted datert til yngre bronsealder og et dyrkingslag fra romertid/folkevandringstid (Askeladden-ID 136964-1). Planområdet ligger høyt i terrenget og er utenfor/over den sonen hvor man normalt antar at det er potensiale for steinalderfunn.

5.2 Andre verdenskrig

Under 2. verdenskrig er det stor aktivitet på Skjold. Rundt 550 m øst for planområdet, ved tidligere Nesttun Travbane, ligger det som alliert etterretning beskriver som en stor artillerileir bestående av ca. 30 brakker til ulike formål. Forlegningskapasiteten er anslått til rundt 2000 soldater. Like øst for bybanestoppet «Mårdalen», ved krysset mellom Fanavegen og Odins veg, ligger det som trolig var et tilflukt- eller dekningsrom for dem som var stasjonert i leiren (Askeladden-ID 212785-1). Ved Skjoldabukten, ca. 250 vest/sørvest for planområdet, lå en leir med seks brakker og en forlegningskapasitet på rundt 300 soldater. Et fjellanlegg på østsiden av Nordåselven, trolig beregnet som dekningsrom for leiren, er det eneste som gjenstår av leiren (Askeladden-ID 212784).

Figur 6. Oversikt over registrerte kulturminner i området (Kulturminnesøk.no). Planområdet er markert med rødt.

5.3 Fra gårdsbebyggelse til boligbebyggelse

Frem til kommunesammenslåingen i 1972 var Skjold en del av Fana herred. Fana bestod i all hovedsak av jordbruksland med tilhørende gårdsbebyggelse frem til andre halvdel av 1800-tallet. Da ble det satt i gang utparsellering av boligtomter i Fana, mye grunnet at Fana hadde betydelig lavere skatter enn Bergen. Det ble et stort behov for boligtomter da mange forretningsfolk valgte å flytte ut av byen. Dette gjaldt også Skjold, spesielt etter Osbanen åpnet i 1894. Det var likevel jordbruksland og gårdsdrift som dominerte området til godt etter andre verdenskrig. Historisk flyfoto over Skjold viser derfor et utpreget jordbrukslandskap i 1951 (se figur 7). Etter andre verdenskrig blir store områder utparsellert til boligtomter, men det er fortsatt gårdsdrift på området. Flyfoto fra 70- og 80-tallet viser en omfattende utbygging av boliger på Skjold, i tillegg til en omfattende utbygging av infrastruktur med Rv. 580, Fritz C. Riebers veg, i spissen.

Figur 7. Flyfoto over Skjold, 1951. Planområdet er markert med rødt, bnr. 67 er markert med grønt (1881.no).

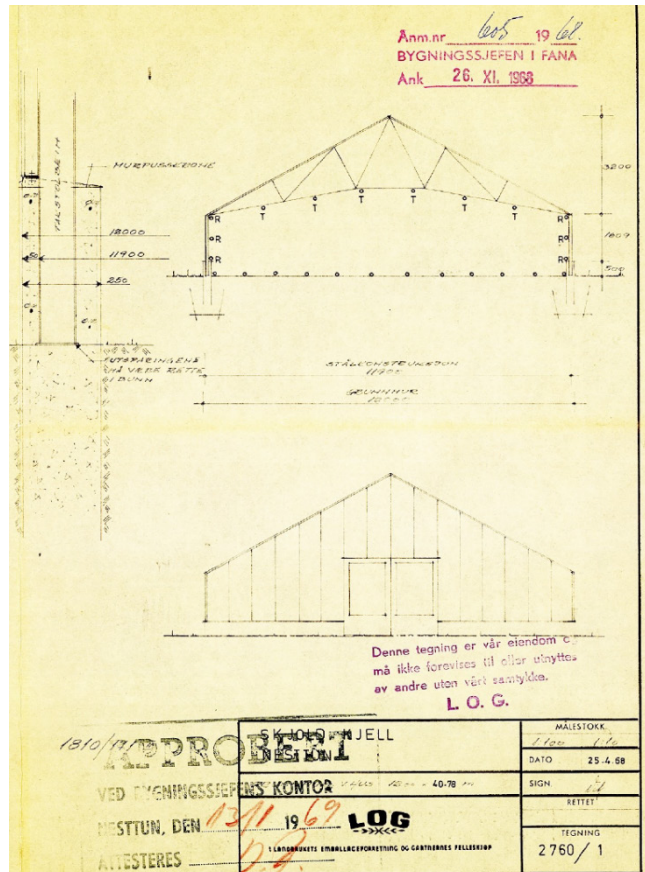
5.4 Eiendommens historie

Som tidligere nevnt ble gnr. 40 bnr. 94 utskilt fra gnr. 40 bnr. 1, 14.12.1921. I Fana bygdebok 4, «Gards- og ættesoge», blir parsellen, bnr. 94, omtalt som «Nordgarden».

Figur 8 Venstre: Flyfoto fra 1951 med de omtalte eiendommene. Høyre: Flyfoto fra 1970 med de omtalte eiendommene.

Det er lite annen bebyggelse i nærområdet på 1950-tallet, kun våningshuset på bnr. 67. På flyfoto fra 1951 kan man se at det ligger et felles tun med tre bygninger litt nord for gartneriet (se figur 8). Bygningene på tunet var knyttet til gårdsdrift på bnr. 94 og ble oppført etter eiendommen ble etablert i 1921. To av bygningene ble revet da Fritz Riebers veg blir bygget tvers gjennom området på midten av 1970-tallet. Bygningen som lå lengst mot vest lå der østre fil av Fritz Riebers veg går i dag. Dette var etter all sannsynlighet våningshuset på bnr. 94. Dette er omtalt av slektninger til tidligere grunneier i artikkel i Fanaposten 17. juni 2018. Fundamentet og litt av de oppmurte steinveggene til den nordligste bygningen er bevart. Bygningen var en løe- og fjøsbygning som stod ferdig i 1923. Bnr. 1007 ble på 1970-tallet opprettet på den delen av det gamle gårdstunet som ikke skulle berøres av riksvegen.

Figur 9. Fra søknad om oppføring av veksthus.

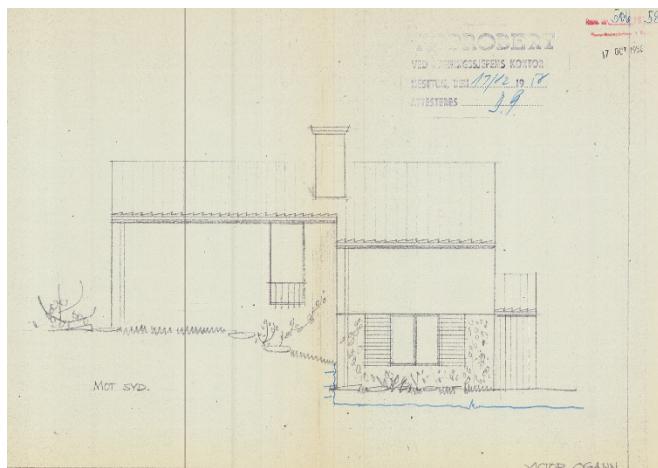
Bnr. 94 omfatter i dag et nedlagt gartneri/ veksthus. Det ble satt opp bygninger og drivhus knyttet til gartneriet på slutten av 1960-tallet. Gartneriet ble byggemeldt i 1968. Ferdigattest er datert 02.06.1970. Et lite jorde på eiendommen blir ryddet og dyrket i forbindelse med driften (se figur 10). På flyfoto fra 2019 er det fortsatt synlige dyrkingsfurer på jordet.

I 1960 skilte eier av gnr. 40 bnr. 94 ut en eiendom. Dette ble bnr. 693. Da eiendommen ble skilt ut var eier sannsynligvis klar over planene om Fritz Riebers veg. På bnr. 693 står det en enebolig. Eneboligen er byggemeldt i 1958, ferdigattesten er utstedt i 1963.

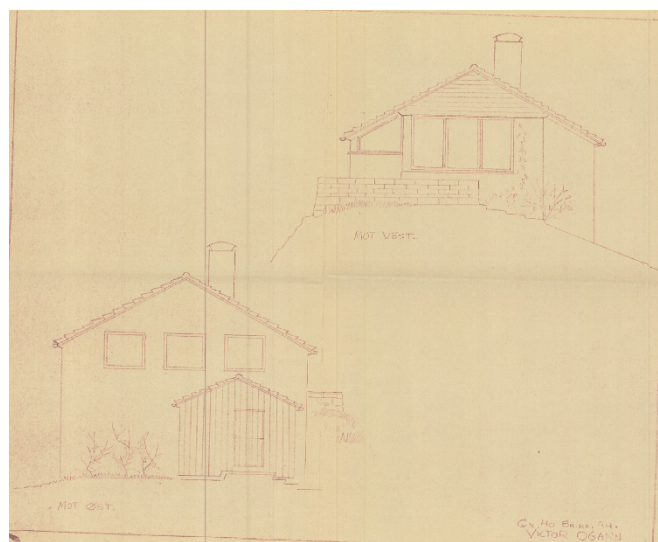

Figur 10. Bygningen på venstre bilde er eneboligen fra 1958. Deler av drivhuset kan sees til venstre i bildet, den tidligere dyrkede marken til høyre. Høyre: Dyrkingsfurer kan fremdeles sees på flyfoto fra 2019.

5.5 Eneboligen

Figur 11. Våningshuset på bnr. 693. Fra byggeanmeldelse 17.10.1958. Fasade mot sør.

Figur 12. Våningshuset på bnr. 693. Fra byggeanmeldelse 17.10.1958. Fasade mot vest og øst.

Figur 13. Venstre: Flyfoto fra 1962. Viser enebolig uten tilbygg. Høyre: Flyfoto fra 2013, viser eneboligen med tilbygg og garasje.

Eneboligen på gnr. 40 bnr. 693 fra 1958 er tegnet av sivilarkitekt Victor Ogann og er ifølge ferdigattest en 1 etasjes våningshus av mur/tre. Boligen har også kjeller og et mindre antall vinduer av moderat størrelse. Boligen er relativt liten, med en samlet gulvflate i alle etasjer på 83,24 m². Det karakteristiske buede vinduet som Victor Ogann er kjent for er ikke tegnet inn på dette huset. Om det er eier av huset eller Ogann selv som har valgt dette er ikke kjent. Boligen er utformet med tilpasning mot terrenget (se figur 11 og 12), slik mange av boligene Victor Ogann har tegnet er (se figur 14).

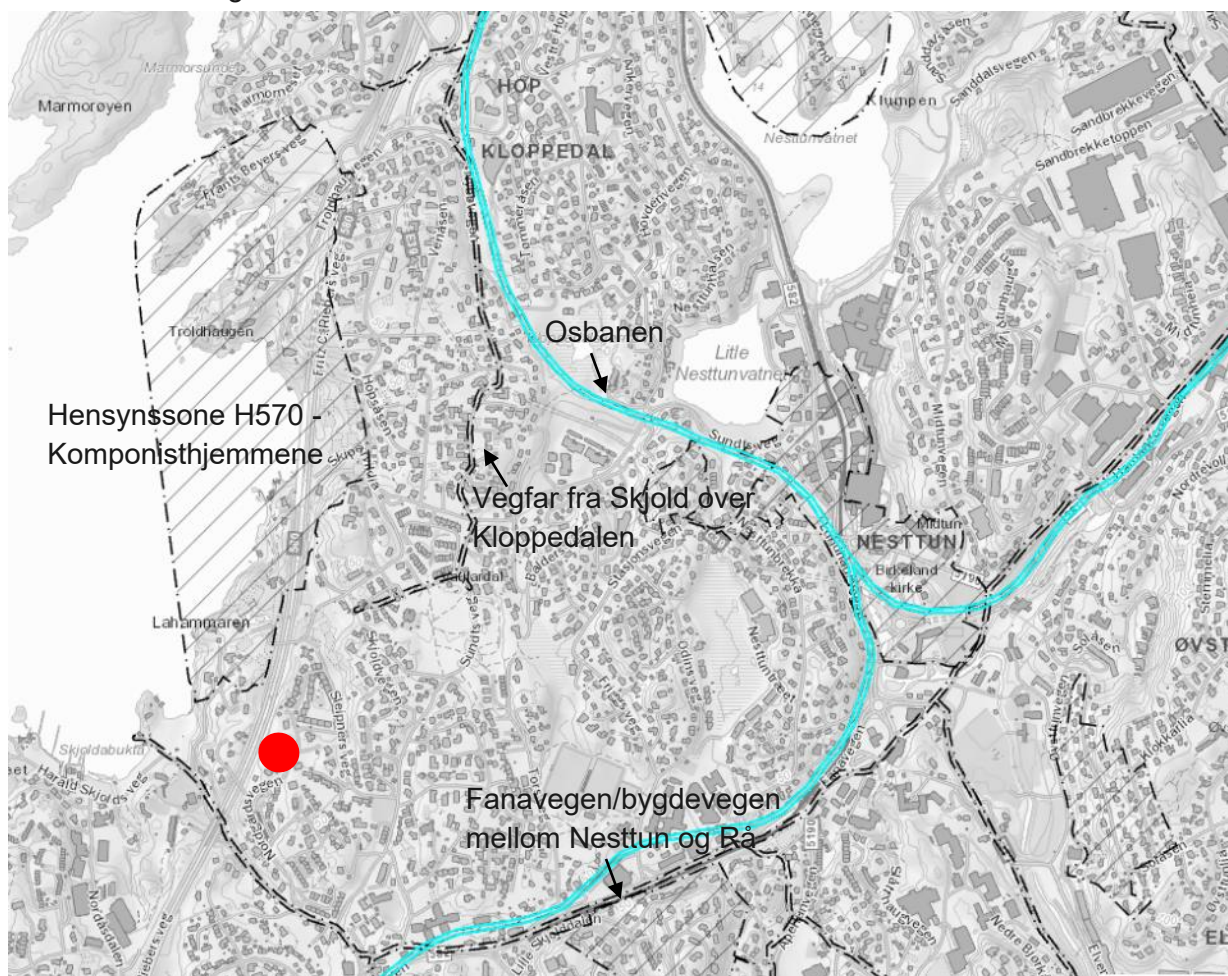
På begynnelsen av 1980-tallet ble det tilført et tilbygg på nordre side av huset (figur 13). Tilbygget økte boligens totale areal til 129 m².

Figur 14. Venstre: Tolvkantet enebolig tegnet av Victor Ogann på Nordås. Bilde: Proaktiv Eiendomsmegling.
Høyre: Enebolig tegnet av Victor Ogann på Tertnes. Bilde: Krogsveen. Begge boligene er tilpasset terrenget.

6. FERDSELSÅRER

De eldste vegene vi kjenner til er kirkevegene. Skjoldhammaren, like sør for Villa Skjoldnes, var ilandstigningssted for gårdene rundt Nordåsen som kom sjøvegen når de skulle til kirken. Den nøyaktige traseen til den gamle kirkevegen fra Skjoldhammeren er ikke kjent, men vegen, som ble kalt Nordagota, skal ha gått over tunet på bnr. 1 og videre til Kirkebirkeland. Vegen som er markert sør for planområdet på figur 15 kan være en mulig trasé. Kirken på Birkeland var et viktig knutepunkt. Her møttes kirkeveger fra omliggende distrikter, i tillegg til postvegen sørover til Stavanger.

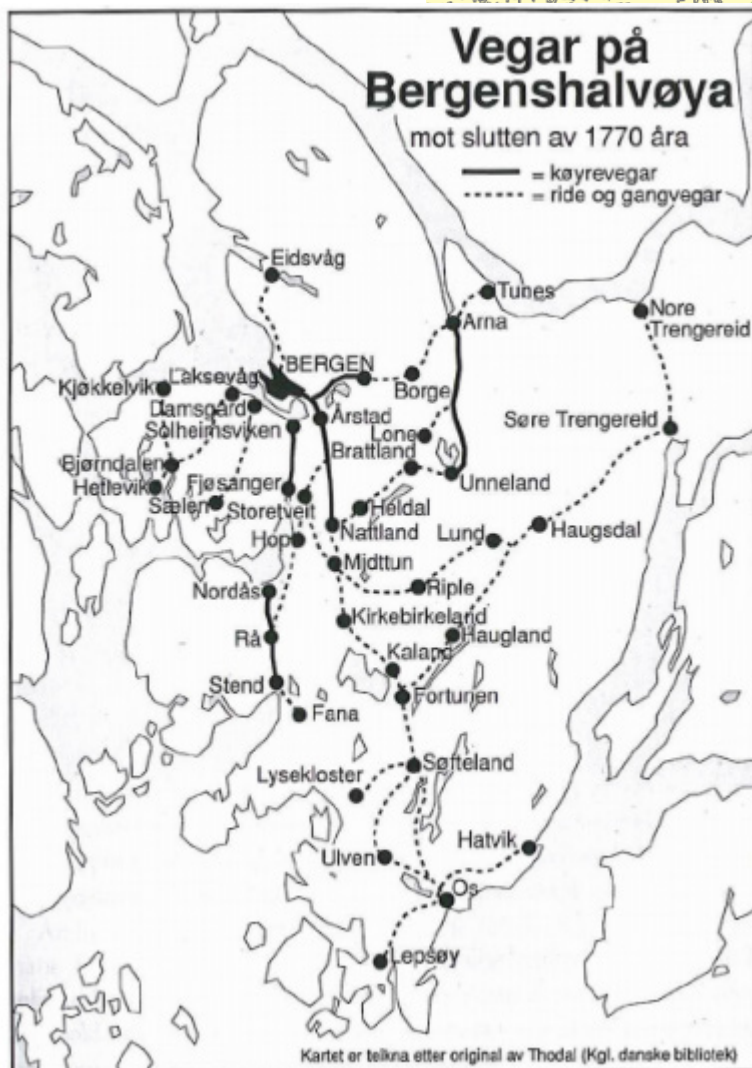
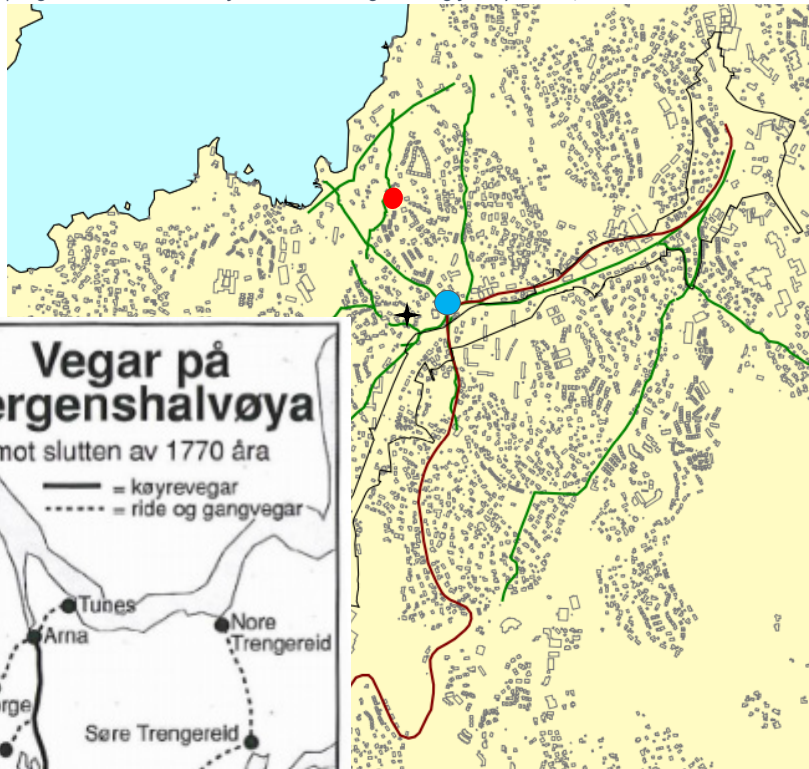
Figur 15 KPA 2018, Hensynssone kulturmiljø - vegfar. Osbanetraseen er markert med blått, planområdet er markert med rødt.

Fra 1700-tallet er det kjent at det går det et vegfar fra Skjoldhammeren til Hop og mot byen (se figur 15). Ifølge skriftlige kilder skal vegfaret ha gått fra Stend til Sørås, over Skjold og Hop, og derfra videre til Bergen. Aad Knutsen Gjelle sitt kart over Nesttun fra 1819 viser en veg over Kloppedal som ikke er der i dag. Denne ligger også inne med hensynssone vegfar i KPA 2018 (se figur 15). Dette er antagelig vegen som gikk fra Skjold til Hop.

Frem til midten av 1800-tallet, da veg- og tognettet begynte å bygges ut, gikk mesteparten av frakt på Vestlandet via sjøen. For Fana som hovedsakelig var en innlandskommune var gangveger, fotstier, eller ride- og kløvveger, viktig for frakt av varer inn til markedsplassene i

Bergen. Fra midten av 1800-tallet var derfor frakt av mennesker og varer inn til byen hovedgrunn til at kjøreveger og jernbane ble bygget ut. Jernbanen ble videre en klar forutsetning for utbyggingen av Fana fra slutten av 1800-tallet da folk som arbeidet i byen nå hadde

Figur 17 Osbanetraseen mellom Nesttun og Rå i rødt, historiske vegfar i grønt. Stjernen markerer hvor gravhaugen lå. Blå sirkel markerer det eldste kjente tunet på gnr. 40. Kart hentet fra Kulturminnegrunnlag for bybanen, Nesttun til Rå.

Figur 16. Veger på Bergenshalvøya, fra Fana bygdebok bind 2)

mulighet til å bosette seg i Fana. Osbanen, en tertiærbane på 26 kilometer med 12 stasjoner, stod ferdig i 1894. Banen hadde blant annet stoppested på Nesttun og Skjold og ble svært viktig for transport knyttet til landbruket. Etter Osbanen ble nedlagt i 1935 har traseen blitt bevart, med få avbrudd, som gang- og sykkelveg og er et viktig kulturminne i Fana.

Som vist av figur 15, 16 og 17, er det flere eldre vegfar i nærheten av planområdet. Det er ikke kjent hvilken karakter alle disse vegene hadde, men

en del er beskrevet og vist i gamle kart. Hovedvegen gjennom området i dag, Fanavegen, går stort sett i samme trase som den gamle bygdevegen mellom Nesttun og Rå. Bygdevegen er synlig på kart fra 1859, men er mulig eldre enn det.

7. BYGNINGSMILJØ

Som beskrevet under kapittel 5.4 var det frem til midten av 1950-tallet ett gårdstun med tre bygninger på bnr. 94. Gårdstunet var tilknyttet bnr. 94, men ligger der gnr. 40 bnr. 1007 og Rv. 580 Fritz Riebers veg er i dag. To av bygningene ble revet i forbindelse med bygging av Fritz Riebers veg, men fundamentet/veggene til løen/fjøset er fremdeles bevart og delvis benyttet som fundament til garasjen på bnr. 1007. Som en ser av flyfoto over Skjold fra 1951 (se figur 7) er området preget av jordbruk og spredt bebyggelse knyttet til gårdsdrift. Det eneste andre bygget i nærheten av bnr. 94 er våningshuset til gnr. 40 bnr. 67, som i dag ligger på andre siden av Fritz Riebers veg (se figur 8).

Figur 18 Eneboliger/villaer oppført mellom 60- og 70-tallet (til venstre bnr. 596 og 86.). Det røde huset (bnr. 86) er fra før 1951, men fikk et betydelig påbygg mellom 1960 og 1970.

På 1970-tallet dukker det opp flere store eneboliger/villaer i området, samt noen tomannsboliger/rekkehus (småhus) et stykke sør og øst for planområdet. Eneboligene har store hagearealer med en privat tilbaketrukket plassering fra vegen. Takformen varierer mellom saltak, pultak og i noen tilfeller valmet tak. I løpet av 70-tallet dukker det også opp blokkbebyggelse i Mårdalen, og riksveg 580 blir bygget. Med boligutbyggingen og riksvegen forsvinner mye av jordbruksarealet som tidligere preget området.

På 1980-, 1990- og begynnelsen av 2000-tallet er det omfattende utbygging av tomannsboliger og rekkehus nord og sør for planområdet, samt

en god del eneboliger/villaer mot øst og tidligere Nesttun travbane. Den arkitektoniske stilen er svært varierende. En del av eneboligene er typisk utformede husbankhus. Bebyggelsen bærer for øvrig preg av ulike typer påbygg. Takformen varierer mellom saltak, valmet tak og en form for seteritak. Det er spesielt tomannsboligene i nord og noen av eneboligene som har seteritak. Samtidig er det også omfattende utbygging av rekkehus, tomannsboliger og næringsbebyggelse på Nordås. De fleste med saltak. Eneboligene på Skjold bygges nærmere hverandre enn tidligere bebyggelse, men har for det meste store hager og et privat preg. På

Figur 19 Venstre: Tomannsboliger og eneboliger fra 90-tallet like nord for planområdet (bnr. 1598). Høyre: Rekkehus like sør for planområdet (bnr. 1544).

Nordås bygges det tettere. En del eneboliger bygges rundt felles tun med begrenset tilgang for biler.

Etter 2000 er det ikke så mye nytt som blir bygget på Skjold. Like sør for planområdet er det bygget en funksjonalistisk tomannsbolig som stod ferdig rundt 2009/2010. En eldre enebolig sør for bnr. 94, opprinnelig tegnet av sivilarkitekt Victor Ogann, har også fått et større funksjonalistisk tilbygg i løpet av de siste årene (se figur 20). Denne eneboligen, Villa Seljehaug, var hjemmet til Victor Ogann fra 1967 til hans død i 2002. Murvillaen er mer høyreist enn de fleste boligene han tegnet. Det karakteristiske buede vinduet kan sees på fasader i sør, vest og nord.

Figur 20 Funksjonalistiske bygg/påbygg som er bygget i nærheten i løpet av det siste tiåret (bnr. 1737 og 169).

Figur 21 Nærområdet fotografert i 1951. Planområdet er markert rødt, Villa Skjoldnes med blått og Konow Lund villaen med grønt. (1881 Historiske kart, u.å.)

Bygningsmiljøet rundt planområdet består dermed i stor grad av villaer fra 1960- og 1970-tallet, og tomannsboliger/rekkehusbebyggelse fra 1980- og 1990-tallet. Sammen med de nye funksjonalistiske byggene bidrar dette til at bygningsmiljøet i området får en bred diversitet.

På vestsiden av Fritz Riebers veg dukker det opp noen få nye eneboliger mellom 1970 og 2000. Bygningsmiljøet på denne siden av riksvegen er fortsatt preget av villabebyggelse med store opparbeidede hager. Rundt 250 meter nordvest for planområdet, på vestsiden av Rv. 580, ligger gamle Villa Skjoldnes, en ærverdig murbygning fra 1921. Villaen er restaurert de senere år. Frem til anleggsarbeidene startet på prosjekt «Skjoldnes» (plan-ID 17340000) var dette et populært selskapslokale. Like nordøst for Villa Skjoldnes ligger en verneverdig villa tegnet av den bergenske arkitekten Frederik Konow

Lund (se figur 21). Både Villa Skjoldnes og Konow Lund villaen er en del av prosjektet «Skjoldnes», som ligger innenfor hensynssone for Kulturmiljø – komponisthjemmene (se figur 10) i KPA 2018. Trolldhaugen, hjemmet til komponisten Edvard Grieg, ligger rundt 800 meter nord for planområdet. Iht. «Utfyllende informasjon til hensynssoner for bevaring kulturmiljø (H570), Vedlegg 4», er «*Naturområder og sammenhengen mellom villa og landskaper vesentlige*». Landskapet innenfor hensynssonen skal bevares og visuell påvirkning er sentralt. Tiltak på eiendommene i sonen skal skje i samråd med Byantikvaren. Konow Lund villaen ble i samarbeid med byantikvaren restaurert i forbindelse med prosjektet «Skjoldnes».

Det ligger ingen SEFRAK-registrerte hus i nærområdet til gnr. 40 bnr. 94. De nærmeste ligger ved Fanavegen, i tilknytning til de gamle tunene til gnr. 40, på bnr. 1, 4 og 11 (omtalt i kapittel 5.1).

8. ANDRE TYPER KULTURMINNER

Figur 22. Steingjerde mellom bnr. 1680 (nærmest) og bnr. 596.

Som omtalt tidligere er det rester etter en løe/fjøs fra 1923 tilknyttet det gamle gårdstunet. Disse står i dag på bnr. 1007.

Mellom eiendommene gnr. 40 bnr. 1680 og bnr. 596 går det et gammelt steingjerde. Gjerdet er godt bevart og markerer grensen mellom de to eiendommene. Det er usikkert hvor gammelt steingjerdet er, men grensen er godt synlig på historiske flyfoto tilbake til 1951.

Det er ingen gamle ferdselsårer eller andre kulturminner som ligger

innenfor eller som grenser til planområdet. Ferdselsårer i området er omtalt i kapittel 6.

9. AVSLUTNING

Planområdet ligger i et veletablert boligområde og er regulert til «eksisterende boligområde» og «frittliggende småhusbebyggelse» i gjeldende reguleringsplan. Planområdet ligger innenfor ytre forettingssone i KPA 2018. Planlagt utbygging er i tråd med gjeldende og overordnet plan.

Eneboligen på planområdet er fra 1958 og er tegnet av Victor Ogann. Boligen er ikke vernet.

Det er ingen registrerte funn av automatisk fredede kulturminner innenfor planområdet. Det har foregått en omfattende utbygging av området siden 80-tallet, og det er få uberørte steder igjen med potensiale for eldre kulturminner. Det ble ikke sett noen gravrøyser eller tegn til andre automatisk fredede kulturminner ved befaring av området, men det kan ikke utelukkes at det kan ha vært aktivitet her i tidligere tider. Planområdet ligger på en skrinns høyde. Det ligger også et stykke høyere enn der man vanligvis finner spor etter steinalder. Funn av bosetnings- og dyrkingsspor er derfor mindre sannsynlig.

En gjennomføring av tiltaket vil innebære å rive garasjen på området og opparbeide planområdet iht. foreslått plangrep. Eneboligen på bnr. 693 skal i utgangspunktet beholdes som den er.

10. KILDER

Skriftlige kilder:

Kulturminnegrunnlag for Kommunedelplan Ny-Paradis, Hop; Nesttun og Nesttun Vest. 1998.

Kulturminnegrunnlag Vossebanetraseen – Fjøsanger til Nesttun, saksnummer 201218382.

Kulturminnegrunnlag Bybane, Nesttun Rådal. Byantikvaren i Bergen.

Kulturminnedokumentasjon for Fana, gnr. 40 bnr. 31, 293, m.fl. Odinsvei. Saksnr: 201339220.

Kulturminnedokumentasjon for Fana, gnr. 40 bnr. 1007. Nordgardsvegen. Saksnummer 201922220.

Utfyllende informasjon til hensynssoner for bevaring kulturmiljø (H570), Vedlegg 4.

Fana bygdebok 4 «Gards- og ættesoga».

Nettbaserte kilder:

www.askeladden.ra.no

Askeladden, Riksantikvarens kulturminnedatabase

www.bergenbyarkiv.no/bergenbyleksikon

Bergen byleksikon

www.bergenskart.no

Bergen kommunes karttjeneste

www.media.digitalarkivet.no

Arkivverket Digitalarkivet

www.kulturminnesok.no

Kulturminnesøk, Kulturminnedatabase basert på Askeladden, Riksantikvarens kulturminnedatabase

www.marcus.uib.no

Billedsamlingen og Kartsamlingen. Spesialsamlingene ved Universitet i Bergen.

www.miljostatus.no

Miljøstatus, Miljøinformasjon fra offentlige etater, Miljødirektoratet

www.nb.no

Nasjonalbiblioteket

www.norgebilder.no

Norgebilder, NIBIO, Statens vegvesen og Kartverket

Andre kilder:

Byggesaksarkivet, Bergen kommune

Artikkel i Fanaposten 17.06.2018, «*Liv Jorunns kunst brakte slekten sammen*».

<https://www.fanaposten.no/folk-i-fana/liv-jorunns-kunst-brakte-slekten-sammen/reprfq!utngoimQz2E@lRYkmKqdTA/?pw-update-data=1>

11. VEDLEGG

Vedlegg 1: Byggeanmeldelse enebolig, tegninger og kartskisse, 17. oktober 1958

Vedlegg 2: Ferdigattest enebolig, 23.09.1963.

Vedlegg 3: Byggeanmeldelse veksthus, tegninger og kartskisse, 26.11.1968

Vedlegg 4: Ferdigattest veksthus, 02.06.1970

Vedlegg 5: Byggeanmeldelse tilbygg på veksthus, tegninger og kartskisse 18.12.1974

Byantikvarens tilbakemelding 2023/283192-42 - Fana. Gnr 40 bnr 94 og 693. Nordgardsvegen. Ønske om bekreftelse på mottatt kulturminnedokumentasjon

Fra Huus, Rigmor <Rigmor.Huus@bergen.kommune.no>

Dato on. 22.01.2025 15:32

Til Ine Askevold Hansen <ine.hansen@a-stab.no>

Kopi Laupsa, Mari <Mari.Laupsa@bergen.kommune.no>; Anna Skogen Holst <anna.holst@a-stab.no>

Hei

Ja vi har akkurat lest den. Dokumentasjonen har ikke beskrevet konsekvensen av planlagt tiltak, men da eneboligen tegnet av Victor Ogann skal bevares godkjenner vi dokumentasjonen og forutsetter at ny bebyggelse tar hensyn til kulturminnenes kvalitet i, eller utenfor, plangrensen (jmf punkt 6 i veilederen til kulturminnedokumentasjon).

« 6. Avslutning • Det skal ikke gis verdivurdering av kulturminnene i planområdet. Det som er viktig er å beskrive hvilke konsekvenser det vil få dersom planlagt tiltak iverksettes. Eksempel på dette er kulturminner som forutsettes fjernet eller om det er kulturminner som vil bli integrert i planen. Andre eksempler kan være om planlagte volum eller høyder vil forringe kulturminnenes kvalitet i, eller utenfor, plangrensen.»

Mvh Rigmor Huus

Fra: Ine Askevold Hansen <ine.hansen@a-stab.no>

Sendt: onsdag 22. januar 2025 10:45

Til: Postmottak Byantikvaren <Byantikvaren@bergen.kommune.no>

Kopi: Anna Skogen Holst <anna.holst@a-stab.no>; Laupsa, Mari <Mari.Laupsa@bergen.kommune.no>

Emne: Re: Kulturminnedokumentasjon - Fana. Gnr 40, bnr. 94 og 693, Nordgardsvegen. Arealplan-ID 71510000

Hei!

Kan dere bekrefte at dere har mottatt denne?

Mvh

Ine Askevold Hansen

Sendt fra [Outlook for Android](#)

From: Ine Askevold Hansen

Sent: Friday, January 10, 2025 9:58:40 AM

To: Postmottak Byantikvaren <byantikvaren@bergen.kommune.no>

Cc: Anna Skogen Holst <anna.holst@a-stab.no>; mari.laupsa@bergen.kommune.no
<mari.laupsa@bergen.kommune.no>

Subject: Kulturminnedokumentasjon - Fana. Gnr 40, bnr. 94 og 693, Nordgardsvegen. Arealplan-ID 71510000

Hei!

Vedlagt er kulturminnedokumentasjon for Fana. Gnr 40, bnr. 94 og 693, Nordgardsvegen. Arealplan-ID 71510000, for uttale.

Kulturminnedokumentasjonen er utarbeidet iht. Byantikvarens «Veileder for kulturminnedokumentasjon».

Med vennlig hilsen

Ine Askevold Hansen

Arealplanlegger/ Arkeolog

E-post: ine@a-stab.no Mobil: 922 36 673

Ulsmågvegen 7, 5224 Nesttun www.a-stab.no